

אבות, פרק חמישי, משנה א'

בעשרה מאמרות נברא העולם וכו'. עי' רש"י וכן בשאר הראשונים, שאמנם יש רק תשעה מאמרות, דהיינו "ויאמר", בין בראשית ל"ויכלו", אבל המשנה כוללת גם "בראשית" תוך מנין עשרה המאמרות. וז"ל הגמ' בר"ה לב ע"א--"רבי יוחנן אמר: כנגד עשרה מאמרות שבהן נברא העולם. הי נינהו - ויאמר - (ויאמר) דבראשית תשעה הוו! - בראשית נמי מאמר הוא, דכתיב (תהלים לג) בדבר ה' שמים נעשו." ורש"י שם פירש--"ואע"ג דלא כתיב ביה ויאמר יהי שמים - כמאן דכתיב דמי, דבאמירה נמי איברי ולא בידים, דכתיב, בדבר ה' שמים נעשו."

אולם למרבה הפלא, משנה זו מובאה באדר"נ נוסחא ב' פרק ל"ו, ואין שם שום זכר ל"בראשית" כמאמר מן העשרה, ובמקומו--"ויאמר אלקים לא טוב היות האדם לבדו" (בראשית ב' י"ח).

מזה משמע שהממד החברתי של האנושיות אינו רק פרט אחד בהתפתחות העולם מאז יצירת האדם, אלא שזה טבוע בעצם מהות בריאת העולם, ששלילת הבדידות וחיוב היחסים בין אדם לחברו הם חלק אינטגרלי של העולם מאז יצירתו ע"י השי"ת.